

שיר השירים

שִׁיר הַשִּׁירִים אֲשֶׁר לְשֶׁלֶמָה:

1

אתה תדבר אליהם, שיטים – זו שמעתי (תורה טב י). מקרא אחד יוצא לכהה טעםם (טהורין לו ע"א) טהור דבר אין לה מקרא יוצא מידי פשטו ומשמעו, ואף על פי שדרשו היבאים דבריהם בדנמא צעריך לישב מוגמא על אפניה ועל סדרה, כמו שהמקראות סדריות זה אחר זה, ורקאי לסדר גזונה כפה מדרשי אנדרה, יש סוגרים כל-הספר היה במדרש אחד, ושמקוריים בפה מדרשי אמרה, ושל מקראות לבדים ואינן מתיחסים על לשון המקרא וסדר המקראות, ואמרתי בלבוי לתלטול משמעות המקרא, לישב באוקרים על סדרם, והאמירויות מרבותינו אקבען מדרש ומדרש, ואמר אין שבקומו, ואמר אין שיש לך שלמה ברוח הקדש שעתידין ישראל לגולות זהה אחר גולתה, תחרון אמר חרבון, ולהחנון בורות זה על בודם הראשון ולוכר חבה ראשונה אשר היה סגולה אמר חסידי ואת-מעלים אשר מועלנו (יקי' ט) ואת-הטובות אשר אמר לחתם להם באחריותם, יוניסטר ספר הזה בروح הקדש, בלשון אשכח צורחה אלמנתו חיות (שב' ג), משלות הקמת על בעלה מתרפקת על דודה, מיבורת אהבת נועריה אליו ומכה על פשעה, אף דודה צר לו בארכמה יושב ט, ומוכר חסדי נועריה וכן קינה ובשרון פעלה, אשר בהם נקשר עמה באהבה עצה, להזכיר ענה (איכי ג) ולא שלייחה שלוחין (יש' ו), כי עוד היא אשוה והוא אשיה החושע ג) והוא עתיד לשוב אליה.

(א) שיר השירים אשר לשלמה – שנ רבתינו על כל-שלמה האמורים בשיר תשיירים קדש מלך שהשלים שלו. שיר שהוא על כל-השירים אשר נאסר לתקדוש ברוך הוא מאת ערך ועמו כבשת אמר רב עקיבא לא היה העלים כדאי ישראל.

ט' ט' מברא

(א) שיר השירים אשר לשלמה – פסוק זה הוא מפוארת לפטר כלו והוא נתן להתקשרות בפניהם אחורות. **יש מפרשין:** השיר המעליה מבל-השירים שאמרם תושיע מפרשין על שלמה נאמר: «ויהי שיר חמשה שלמה המלך» (על שלמה נאמר). **יש מפרשין:** השיר המעליה מבל-

ג. גובה על צי ארכיאולוגי בוגר בתקופה מאוחרת (הברונזה-היררכולית)

ב' בין תרגום הארמי עלי פי מדרשי חז"ל, ולפי פרושים אלה רגילים לדמות את הצירוף 'שיר השירים' אל הצירופים 'קדש' (הרבנן). אבל לא כל אחד מהפרושים מפרש את המילה 'קדש' כה'זאת.

ל' שבת, מון, מנקה, עבד בלבבם, ועוד פירושו לאלה. 2. לפ' רפויו'ש האלה – אשר לשלמה – השיך (או החסיכם) לשלהם, כמו: זבח השלמים אשר לה (יוק' ז); 3. ויש מפרשים 'שיר הרוחים אשר לשלמה' – שיר הרוחים על אורות שלמה, או לבדור הגבורים אשר לודז' (ש' בג' ב'). ויבן ציינו מה פולחן גוראל'טשנער, ואט ברענץ גירשען: שיר הרוחים הנאמר לשלמה. לאלא שפיריש שלמה.

לפי 'הדגמא' (כך קורא רשי מוה שגקרה בימיו של אלגוריה), ש'שלמה' הוא כינוי למלך שהשלום שלו – לכיה.

ג' שבוטה לה עיב (ע"י שם פרטי הדברים). ועי' דעת חלוקות בדבר במדרש שיר-השירים ר' בה (= שהשי') בסוף המדרש על פסוק זה.

הלוּזִים בְּרָשֵׁי לְשָׁה"שׁ

א ח בעקבות	Traces	- טראצ'יינש	- בעקבבי
ט ט עדר סוסים	Kevalkee	- קבליש'יא	- לסוסטי
ב ד השוויתיך	Adesmai	- אדיישמאַיֿ	- דמייתך
ב ד ה הרים את הנס	Atrajjt	- אטראייט	- ורגלו
ז ז תעררו	Kalonjjer	- קלונויזֶר	- תעררו
יד יד דרגות=מדרגות	Esklons	- איסקלונוישֶׁן	- תמדרגה
ד ב שלמות	Antirs	- אינטירְּשֶׁן	- מהאיות
ג ג בשפתיך	Parledic	- פרלדִּיךְ	- ומדברך
ה ב לחיך	Pomajjls	- פומילוישֶׁן	- רקטך
ה ב תחלתי	Flocjilis	- פלוצ'ילוישֶׁן	- קווצותי
יא יא תלתלים ארכוכים	Pendelojs	- פנדולויזֶן	- מלתלים
יד יד גוש משן פיל	Masic	- משִׂיצָן	- עשת
ה ה חזוקני	Esvver	- איסויזֶר	- הרהיבני
ה ה ברכות מים	Kobéds	- קוובידִּשֶּׁן	- ברכות
ו ו תעלות מים	Koranc	- קוראנציגֶן	- ברהיטים
דו ב דובב	Fromijjed	- פרומיזֶיד	- דובב
נו נ אינפרטמנט	Emprehement	- אינפֶּרטְּמֶנְּט	- קנהה

ב' יישלני מנגינות פיהו
כידוטגים לדין מיין:
ג' לילית שמינית טובים
שמן תורק שמח

ר ש"י

מתוקה גלויסקה אחת מגפה ומעלה (הנחומה פ' חזה), כף בלטמותם קושיש ושיר השירים קרען קדרים. סכלו יראת שמים וקובול על מלכוות. ומאמיר זגמא משתיחים (שם ה יב) והוא באור משמעו. ומאמיר זגמא שלו על שם שגון להם חורתו ורביב עפקם פנים אל פנים (כב' ה) ואותם דודים עצם ערבים עליהם בפינה מושיקות פיהו – כי יונן וישקני תפליך בפינה גובלות ובאלמנותה, כי יונן וישקני תפליך שלמה מושיקות פיהו במו מאן, לפ' שיש מקומות לברך להטיע עוד עלייהם שנשכן על גב ניר ועל הפתח עמי בנהג הראשן פגנו לקבים דבריו וזה ישבני מנגינות פיהו.

(ד') לרית שמניק טובי – שם טוב נקרה על שם שמן טוב (עי' קה' י). לרית שמניק טובי – שהרינו בבחן אל פלה פה אל פה. כידוטגים – לי דודיך מבל משותה יון ומבל ענג ושמקה. ולישן עבריה הוא להיות כל סדרת ענג ושמקה נקרה על שם פין. בגעון שאמר אל-בית מיטה הין (אס' יח); בשיר לא שמן תורק – נקרה שמח, להיזט נאמר עליק; אתה

דעת מקר

כלומר: שהוא עשה שלום במרקורי (איוב כה ב). וכל-הפסוק מתריש פה: לשיר הקעה בשיירים שאין כל קעולם בלו' קדרי קום שגון בו שיר השירים לישעאל. סכל הקתובים קרען לשיר הנשים ניש מהיל שדרשו: לשיר הקעה שעשרה ששרים שאמר:

חר ציה לדוד
(א-ב)

(ב') ישבני – בדרך משאה אומרת הרעה: הלאו ישבני דוד. ודרך ציונות פותחת בלשון נספר מושיקות פיהו – תמלים נושקות פיהו לאחר 'שנוי' מביצות את-זוק כסופיה למע פוי'. כי – לדודה: טובים (כלומר: ערבבים לדודיך פין). וסתה בלשון שחשא נתינה טעם לבקשתה ישבני; ואפשר שבא כי' לאמת, במשמעות 'אכן'. טובים לדודיך לירית. כלומר: נשנים שגון – רבי בחורה ראתם שם מספט (כמו 'נעורים' זקנים' וכדימה). ופרושו: רוש

4 רוש פריש: נשיקות פיהו – נשיקות מה אל פה, וכן פריש ראב"ע. ולפריש ראב"ע, יש שיפרשו שנשיקות מה אל פה, והרי זה כמו ב'ת פטלוי' שיפורשו: ביתו שהוא בית חפילה, וכן הרבה כיזיא באלו.

5 המשנה (עבורדה זורה ב ה) מובא שר' ישמעאל היה קראו 'זריך' בלשון נוכחות, והוא השם הדוחים של התנאים אינם דברים בטלים, ואלו זודך בלשון נוכחה. וכן המוסרונה שנלו,อลם הדבר ידוע, שגד הדוחים הוא שיחת בין הרעה ודודה. היא אומרת לה: ישבני מושיקות פיהו, והוא אומר לה: כי טובים דודיך מיין. ויש סיוע לשיטת ר' ישמעאל בתרגום השבעים שתרגומו דודך לשון דדים = דודים (אין הבדל ביוונית בין לשון נוכח ולשון נוכחת).

6 ויש פרושים זיה – שם הפעולה, כלומר שמניך טובים להריה בהם.

שיר השירים א

על-כן עקלמות אהבו:

ד' משכני אחריך גרווץ היבאני הפלך מדריין
ג' נילה ונשמחה בך

ר ש"י

אללים בשמיים וכו'. עקלמות – בוטלות. לפי שחדבון דבשו ללחוד שאותו שאותו מטבחתו, ולפי הגדמא, העקלמות הן האמות.

(ד') משכני אחריך גרווץ – אני שמעתי משלוחיך רמי חבה שאמרף למשבי ואני אמרתי אחריך רמי חבה אהבו – בא יתרו לכול השמונות וגונדר. עקלמות אהבו – אף רחוב הינה אמירה (יהושע ב י): כי שמענו את אשר הוביש וגוי צלידיין בן (שם ב יא) כי ה' אלהים הוא

דעת מקר

שרצואה לופר, שיש עוד עקלמות שאהובות איה דודה (אלא שהיא שמחה בו יונר מנקה).

(ד') משכני אחריך – לך לפני ואני אלק אחריך. גרווץ – אני ואהה. כי אני משוחקת למשיע מהר אל ביטח. היבאני הפלך מדריין – במרוצחה אומרת בן לדודה: באשר רצח אני אחריך, גודלה שבוחני כאלו הפלך יבראיין אל תדרוי (בארכמן הפלך תדרים רבים, חדר לפניהם מחרך). נילה ונשמחה – אפשר שדרבה על עצמה בלשון רבים מתוך בושה וכדומות. ואפשר שמחה לשון רבים מושום שהוא בטילו רגיל בשיריו שמחה (עי' שי' מה טה שמייך נדר. ואפשר שיש בעלה-בון מושמות של תה' קה' כד). ואפשר שאמרה לשון רבים לפי' שטעקה בזולות אותה ואת דודה. אפשר שטעקה לעצמה, ומתחה שאננה מעזה לודר לדודה בעמפרש אהבתיך, אומרת לו בעזקוףין. ואפשר

7 פעמים אחדות נזכר במקרא 'שם הטוב' ושם טוב' במקורות אחרים (וכן 'קונה הטוב' שביר' ו כ ר' יר' ח' נ' (טיב' בערבית). לשיטה זאת היבאני העיקרים (= סמגוני בשום) ושלקום בימים והזיף עליהם המשחה וקלטו את היה' (כיחסות ה ע'א); ולשיטה זאת היו שלקום את העיקרים בשמי' (דר' שקלים פרק ו הלכה א). בימינו שרים את סמגוני הבושים בכוחו.

8 כל המפרשים העתקים פרשו שלא לפה הטעמים והיבורו בתות 'שמיתוריך' יחד. יש שפירשו, שכן בא 'שםן' בלשון נוכה. ופירוש 'שםן תורק שマー' – שمر הטוב הולך למרוחק כריית השם שהורך מכליא כל, שרחו נודך. ויש שפירשו: תורק – שם מקום שמננו בא השם הטוב. ואולי אשר לומר שטורק' איננו פועל אלא שם (או תואר השם) והכוונה: השם המורך יורד על האש וועל חזון (טה' קלג ב) – על כל נבכים והערעה תולח כאן את שבח שם הרוד בשם הטוב שעליו, והוא החיך ממש האמור: טוב שם שמן טוב (טה' ז א). וזה סימן לשכירון אהבה המשכית את לקחי החכמה. – מסתבר בשבנוי פסוקים אלה רמה הרעה לאربעה וחמשים: והמוש – ישבני, הטעם – מיין, הריח – ריח, השם – שם. וטכה יין לשנן שניהם משםיהם את האדם (עי' בא יז).

9 יש מפרשים שכחוב זה רומי למנגה שנגן בנות ישראל מקדם (במחלות שללה ובטוו באב) לצאת במחלות ולצפתות לדודן שימשכנן וירץ אתן. ואפשר שכחוב זה הוא מהשרים שהיו שרות במחלותיהם, ולפי זה 'משכני' פירושו אהוזן וחתפני. ולשון 'משכני' עיי' גם יר' לב ב: ואהוב עולם אהבתיך על כן משכךיך חד.

ו אל-תראוני שאני שחררת שושפתי המשמש

בני אמי נחרודי

שְׁמָנִי נֶטֶרֶת אֶת־הַכּוֹרְמִים כְּרָמִי שְׁלֵי לֹא גְּטָרָתִי:

ר ש י'

(יב) עכשו רות'ך חזר ומדעה אורה לאן חביבה

- (ז) פרביים באחרים במלות הvae, שהיא עת אורה להם על הרועת. אומרת ביסת יולאל לפניו אשה באחרים שהיא עת אורה לצאן. שלמה אלהים לבעליה: הנידה לי שאבה נפשי איקה תרעעה צאנה בין סיאבים הלא אשר הם בתוכם, ואיקה שאורה באבלה עטה על שפה (ויק' יג מה) בוכחה

עד שעמוני נטרה את-הכרמים - ושם שופתי המשמש והשתרעת, כלומר: גנוני עובדת אליהם אחרים וכרכמי שהיה של מאמות לא גטרתי. מצינו פרקים נקרים באקראי בלשון הכרמים שאנו שופת המשמש שאנו שגורתי וככורי מפשיע אמי אלא על ידי שופת הבני אמרו שאנו שגורתי גוט לhalbן פשיידר באל. בני אמי נחרודי - הם בני מזרים שגדלו בהם עלו עמי בערב רב הם חרדרוי בהקסתם ופנותם (איוב כד יג).

דעת מקרא

לסכום השיר:
שְׁנִי הַפּוֹסְקוּם הַ-יְם שִׁיר בְּפִנוּ עַצְמוֹ. בְּמִסְפְּרַת הַגְּרָעִיה לְבִנּוֹת יְרוּשָׁלָם עַל גָּוֹרְלָה הַרְעָה. שִׁיר הַ-בּוֹלְשִׁי עֲנֵיִים: שְׁתְּרוּתָה שֶׁל קְרָעִיה וְאַכְזָרִיָּתָם שֶׁל הַחֲדִים כְּלַפְיָא אַחֲתָם מִבְנָתָו וְרֹוּשָׁלָם, אַלְאָ בְּנֵרְכָּרִיה מִבְנָתָ קָרָר. עַל בֵּן עֲזָה הַגְּרָעִיה שָׁאִינָה שְׁחָרָה מְבָטָן, אַלְאָ מִבְנָתָ קְשָׁמָשׁ, וּמִסְפְּרַת אַתְ-סְפָרָה מִפְנֵי מִשְׁתָּחָתָה בְּפָנֵי רַב בְּחֻפָּה. וְאַפְּשָׁר שָׁאָר שִׁיר הַ-וּסְדָּעָה עַל לשון הַשְּׁמֶשׁ, מִכְנְתָה קְרָעִיה - מִפְלָה - לְהַזְׁדִּיעַ עַל עַצְמָה שְׁהָיָה 'בֵּית יְשָׂרָאֵל קְשָׁרָה', וְאַנְהָה מִבְנָתָ קָרָר, וּבְדִבְרָרִיה עַל אַיִלָּה בְּנֵי אַמָּה מִכְנְתָה הַיָּא תָּאַר אַתְ-שִׁמְתָּחָתָה עַל שְׁעָתָה, כְּשִׁנְפָּתָה, יָצָא מִתְחַת חִסּוּת אַיִלָּה. וְלֹפִי סְדָגָא יָשַׁל פְּנֵשׁ שִׁיר זֶה בְּדִבְרֵי בִּנְסֵת יְשָׂרָאֵל אֶלָּא אֶל מִבְנָתָו וְרֹוּשָׁלָם (בִּנּוֹת יְרוּשָׁלָם) הַ-אַמּוֹת. וְכִנְתָּו מִדְבָּרִים הַ-יְם, שְׁתְּחוּטָים וְהַפְּגָםִים הַ-מִּצְוִים בְּיְשָׂרָאֵל, סְבָתָם בְּלִמְצָה הַ-אָוֹבִים וְקַשְׁיַׁ הַשְׁעָבָד וְיִסְרָאֵל תְּגָלוּתָם לְעַבְרֵר אַתְ-הָאָדָם שֶׁל דָעַתָּו וְעַל דִּעַתָּו, אֲכָל מְרָאִישָׁת בְּרִיאָתָם וְמַעֲצָם טָבָעָם, טְהוֹרִים הֵם בְּנֵי יְשָׂרָאֵל וּמְשֻׁטוֹקִים לְעַשְׂתָּו רְצֹן אַבְיָם שְׁפָשִׁים.

שִׁיחָה בֵּין הַרְעִיה לְבֵין דָּוְדָה הַ-גְּרָעָה

(ז) (ח)

(ז) הנידה - לשון בקשה והפצרה: אָנָה הַדָּה. אַתָּה מִרְבִּיז, נוֹתֵן לְצָאנָה לְרַבֵּץ וְלַטָּמָה, באחרים. בְּגָבְרַת תִּמְחָה בְּאַחֲרִים, דָּוְדָה הַצָּאן לְנָוֶת מִבְקָשָׁת שְׁאַבָּה נַפְשִׁי - קלומר: אַתָּה שְׁאַבָּה תִּמְחָה בְּכָל- מִרְעָה וּלְרַבֵּץ בְּמִקְוָמָן. וְלַפְיכָה, פָּנִי קְרָעִיה יְשִׁנְיָה. אַיִלָּה - בְּאַיִלָּה מִקְוָתָם, וְאַיִלָּה בְּקָמָן. אַיִלָּה עַל דָּוְדָה מִפְלָאָתוֹ, וְרַעַיָּתוֹ מִשְׁתָּוֹקָתָתָה לְהַזָּוּת עַמּוֹ בְּשָׁעָה הַ-אֲרָמִיתִי. אַיִלָּה תְּרֵבִיז בְּאַחֲרִים - בְּאַיִלָּה מִקְוָתָם 21 וְהיא מורכבות משתי תיבות: אַיִלָּה, ואינה מלה השאלת אַיִלָּה שהיא הרחבה של אַיִלָּה, ובאה הרבה בקריות של צער. וְשָׁמָא יְשָׁל לְזֹרֶר השגיקו אַיִלָּה תְּרָעָה, בְּמַצְמָה חֲוֹלָם, אַכְזָרָה בְּפִרְשָׁה עַל פִּי הַזּוּגָמָא שָׁהוֹא לְשׁוֹן צָעֵר: נִסְתַּחַת וּזְעַקְעָת לְפָנֵי הקב"ה: אַיִלָּה אַתָּה מִנְחָה בְּמִקְוָמָה כְּזָנָן - יִשְׂרָאֵל - לְרוּעָת בְּמִקְוָם רַעַיָּה, בעבור הלכוויות. הַחֲוִיכָר גָּם אֶת מַדְרָשָׁה חֹול שְׁדָרוֹת גָּם אַיִלָּה שְׁבָקָנוֹת אַיִלָּה כְּהָה, וְעַל יְסָדוֹ הַ-יְסָדוֹ רַעַיָּה הַ-לְּלוּעָר הַ-קָּלִיד בְּקִינּוֹת יְגָנָן לְהַמִּיר לְשָׁוֹן אַיִלָּה כְּהָה, וְכֵן כָּל הַקִּינָה הַפּוֹתָחת: אַיִלָּה כָּרְתָה אֶבֶף. 22 בחום הצהרים נוהגים והרבעים להרבין את צאנם בצל אילנות. ברגיל יש לכל רועה פינת סחר משלה. במקום סחר כזה היה הנערה רוצה לפגשו ביהדות. ואפשר ש'תרביז' פירושו משקה, כהוראת 'רבין' בלשון חז"ל. לפי פירוש זה רוצה הנערה להפgesch עם דודוה ליד הבאר או המעיין (השוויה בר' כת' כת' ו-).

הַנִּידָה לְיִ שאַבָּה נַפְשִׁי**אַיִלָּה מִרְעָה אַיִלָּה תְּרֵבִיז בְּאַחֲרִים
שְׁלָמָה אַהֲרָה כְּעַטְתִּיה עַל עַדְתִּי חַבְרִיך:**

ר ש י'

(ז) עכשו רות'ך חזר ומדעה אורה לאן חביבה

- (ז) באחרים בכסת יולאל לפניו אשה באחרים לבעליה: הנידה לי שאבה נפשי איקה תרעעה צאנה בין סיאבים הלא אשר הם בתוכם, ואיקה שאורה באבלה עטה על שפה (ויק' יג מה) בוכחה

עד שעמוני נטרה את-הכרמים - ושם שופתי המשמש והשתרעת, כלומר: גנוני עובדת אליהם אחרים וכרכמי שהיה של מאמות לא גטרתי. מצינו פרקים נקרים באקראי בלשון הכרמים שאנו שופת המשמש שאנו שגורתי וככורי מפשיע אמי אלא על ידי שופת הבני אמרו שאנו שגורתי גוט לhalbן פשיידר באל. בני אמי נחרודי - הם בני מזרים שגדלו בהם עלו עמי בערב רב הם חרדרוי בהקסתם ופנותם (איוב כד יג).

שְׁנִי הַפּוֹסְקוּם הַ-יְם שִׁיר בְּפִנוּ עַצְמוֹ. בְּמִסְפְּרַת הַגְּרָעִיה לְבִנּוֹת יְרוּשָׁלָם עַל גָּוֹרְלָה הַרְעָה. שִׁיר הַ-בּוֹלְשִׁי עֲנֵיִים: שְׁתְּרוּתָה שֶׁל קְרָעִיה וְאַכְזָרִיָּתָם שֶׁל הַחֲדִים כְּלַפְיָא אַחֲתָם מִבְנָתָו וְרֹוּשָׁלָם, אַלְאָ בְּנֵרְכָּרִיה מִבְנָתָ קָרָר. עַל בֵּן עֲזָה הַגְּרָעִיה שָׁאִינָה שְׁחָרָה מְבָטָן, אַלְאָ מִבְנָתָ קְשָׁמָשׁ, וּמִסְפְּרַת אַתְ-סְפָרָה מִפְנֵי מִשְׁתָּחָתָה בְּפָנֵי רַב בְּחֻפָּה. וְאַפְּשָׁר שָׁאָר שִׁיר הַ-וּסְדָּעָה עַל לשון הַשְׁמֶשׁ, מִכְנְתָה קְרָעִיה - מִפְלָה - לְהַזְׁדִּיעַ עַל עַצְמָה שְׁהָיָה 'בֵּית יְשָׂרָאֵל קְשָׁרָה', וְאַנְהָה מִבְנָתָ קָרָר, וּבְדִבְרָרִיה עַל אַיִלָּה בְּנֵי אַמָּה מִכְנְתָה הַיָּא תָּאַר אַתְ-שִׁמְתָּחָתָה עַל שְׁעָתָה, כְּשִׁנְפָּתָה, יָצָא מִתְחַת חִסּוּת אַיִלָּה. וְלֹפִי סְדָגָא יָשַׁל פְּנֵשׁ שִׁיר זֶה בְּדִבְרֵי בִּנְסֵת יְשָׂרָאֵל אֶלָּא אֶל מִבְנָתָו וְרֹוּשָׁלָם (בִּנּוֹת יְרוּשָׁלָם) הַ-אַמּוֹת. וְכִנְתָּו מִדְבָּרִים הַ-יְם, שְׁתְּחוּטָים וְהַפְּגָםִים הַ-מִּצְוִים בְּיְשָׂרָאֵל, סְבָתָם בְּלִמְצָה הַ-אָוֹבִים וְקַשְׁיַׁ הַשְׁעָבָד וְיִסְרָאֵל תְּגָלוּתָם לְעַבְרֵר אַתְ-הָאָדָם שֶׁל דָעַתָּו וְעַל דִּעַתָּו, אֲכָל מְרָאִישָׁת בְּרִיאָתָם וְמַעֲצָם טָבָעָם, טְהוֹרִים הֵם בְּנֵי יְשָׂרָאֵל וּמְשֻׁטוֹקִים לְעַשְׂתָּו רְצֹן אַבְיָם שְׁפָשִׁים.

שִׁיחָה בֵּין הַרְעִיה לְבֵין דָּוְדָה הַ-גְּרָעָה

(ז)

(ז) הנידה - לשון בקשה והפצרה: אָנָה הַדָּה. אַתָּה מִרְבִּיז, נוֹתֵן לְצָאנָה לְרַבֵּץ וְלַטָּמָה, באחרים. בְּגָבְרַת תִּמְחָה בְּאַחֲרִים, דָּוְדָה הַצָּאן לְנָוֶת מִבְקָשָׁת שְׁאַבָּה נַפְשִׁי - קלומר: אַתָּה שְׁאַבָּה תִּמְחָה בְּכָל- מִרְעָה וּלְרַבֵּץ בְּמִקְוָמָן. וְלַפְיכָה, פָּנִי קְרָעִיה יְשִׁנְיָה. אַיִלָּה - בְּאַיִלָּה מִקְוָתָם, וְאַיִלָּה בְּקָמָן. אַיִלָּה עַל דָּוְדָה מִפְלָאָתוֹ, וְרַעַיָּתוֹ מִשְׁתָּוֹקָתָתָה לְהַזָּוּת עַמּוֹ בְּשָׁעָה הַ-אֲרָמִיתִי. אַיִלָּה תְּרֵבִיז בְּאַחֲרִים - בְּאַיִלָּה מִקְוָתָם 21 וְהיא מורכבות משתי תיבות: אַיִלָּה, ואינה מלה השאלת אַיִלָּה שהיא הרחבה של אַיִלָּה, ובאה הרבה בקריות של צער. וְשָׁמָא יְשָׁל לְזֹרֶר השגיקו אַיִלָּה תְּרָעָה, בְּמַצְמָה חֲוֹלָם, אַכְזָרָה בְּפִרְשָׁה עַל פִּי הַזּוּגָמָא שָׁהוֹא לְשׁוֹן צָעֵר: נִסְתַּחַת וּזְעַקְעָת לְפָנֵי הקב"ה: אַיִלָּה אַתָּה מִנְחָה בְּמִקְוָמָה כְּזָנָן - יִשְׂרָאֵל - לְרוּעָת בְּמִקְוָם רַעַיָּה, בעבור הלכוויות. הַחֲוִיכָר גָּם אֶת מַדְרָשָׁה חֹול שְׁדָרוֹת גָּם אַיִלָּה שְׁבָקָנוֹת אַיִלָּה כְּהָה, וְעַל יְסָדוֹ הַ-יְסָדוֹ רַעַיָּה הַ-לְּלוּעָר הַ-קָּלִיד בְּקִינּוֹת יְגָנָן לְהַמִּיר לְשָׁוֹן אַיִלָּה כְּהָה, וְכֵן כָּל הַקִּינָה הַפּוֹתָחת: אַיִלָּה כָּרְתָה אֶבֶף. 22 בחום הצהרים נוהגים והרבעים להרבין את צאנם בצל אילנות. ברגיל יש לכל רועה פינת סחר משלה. במקום סחר כזה היה הנערה רוצה לפגשו ביהדות. ואפשר ש'תרביז' פירושו משקה, כהוראת 'רבין' בלשון חז"ל. לפי פירוש זה רוצה הנערה להפgesch עם דודוה ליד הבאר או המעיין (השוויה בר' כת' כת' ו-).

שִׁיר הַשִּׁירִים א

בְּנֵי אַמִּי נַחֲרוֹדִי

שְׁמָנִי נֶטֶרֶת אֶת-הַכּוֹרְמִים כְּרָמִי שְׁלֵי לֹא גְּטָרָתִי:

ר ש י'

(ז) עכשו רות'ך חזר ומדעה אורה לאן חביבה

- (ז) באחרים בכסת יולאל לפניו אשה באחרים לבעליה: הנידה לי שאבה נפשי איקה תרעעה צאנה בין סיאבים הלא אשר הם בתוכם, ואיקה שאורה באבלה עטה על שפה (ויק' יג מה) בוכחה

עד שעמוני נטרה את-הכרמים - ושם שופתי המשמש והשתרעת, כלומר: גנוני עובדת אליהם אחרים אחרים וכרכמי שהיה של מאמות לא גטרתי. מצינו פרקים נקרים באקראי בלשון הכרמים שאנו שופת המשמש שאנו שגורתי וככורי מפשיע אמי אלא על ידי שופת הבני אמרו שאנו שגורתי גוט לhalbן פשיידר באל. בני אמי נחרודי - הם בני מזרים שגדלו בהם עלו עמי בערב רב הם חרדרוי בהקסתם ופנותם (איוב כד יג).

שְׁנִי הַפּוֹסְקוּם הַ-יְם שִׁיר בְּפִנוּ עַצְמוֹ. בְּמִסְפְּרַת הַגְּרָעִיה לְבִנּוֹת יְרוּשָׁלָם עַל גָּוֹרְלָה הַרְעָה. שִׁיר הַ-בּוֹלְשִׁי עֲנֵיִים: שְׁתְּרוּתָה שֶׁל קְרָעִיה וְאַכְזָרִיָּתָם שֶׁל הַחֲדִים כְּלַפְיָא אַחֲתָם מִבְנָתָו וְרֹוּשָׁלָם, אַלְאָ בְּנֵרְכָּרִיה מִבְנָתָ קָרָר. עַל בֵּן עֲזָה הַגְּרָעִיה שָׁאִינָה שְׁחָרָה מְבָטָן, אַלְאָ מִבְנָתָ קְשָׁמָשׁ, וּמִסְפְּרַת אַתְ-סְפָרָה מִפְנֵי מִשְׁתָּחָתָה בְּפָנֵי רַב בְּחֻפָּה. וְאַפְּשָׁר שָׁאָר שִׁיר הַ-וּסְדָּעָה עַל לשון הַשְׁמֶשׁ, מִכְנְתָה קְרָעִיה - מִפְלָה - לְהַזְׁדִּיעַ עַל עַצְמָה שְׁהָיָה 'בֵּית יְשָׂרָאֵל קְשָׁרָה', וְאַנְהָה מִבְנָתָ קָרָר, וּבְדִבְרָרִיה עַל אַיִלָּה בְּנֵי אַמָּה מִכְנְתָה הַיָּא תָּאַר אַתְ-שִׁמְתָּחָתָה עַל שְׁעָתָה, כְּשִׁנְפָּתָה, יָצָא מִתְחַת חִסּוּת אַיִלָּה. וְלֹפִי סְדָגָא יָשַׁל פְּנֵשׁ שִׁיר זֶה בְּדִבְרֵי בִּנְסֵת יְשָׂרָאֵל אֶלָּא אֶל מִבְנָתָו וְרֹוּשָׁלָם (בִּנּוֹת יְרוּשָׁלָם) הַ-אַמּוֹת. וְכִנְתָּו מִדְבָּרִים הַ-יְם, שְׁתְּחוּטָים וְהַפְּגָםִים הַ-מִּצְוִים בְּיְשָׂרָאֵל, סְבָתָם בְּלִמְצָה הַ-אָוֹבִים וְקַשְׁיַׁ הַשְׁעָבָד וְיִסְרָאֵל תְּגָלוּתָם לְעַבְרֵר אַתְ-הָאָדָם שֶׁל דָעַתָּו וְעַל דִּעַתָּו, אֲכָל מְרָאִישָׁת בְּרִיאָתָם וְמַעֲצָם טָבָעָם, טְהוֹרִים הֵם בְּנֵי יְשָׂרָאֵל וּמְשֻׁטוֹקִים לְעַשְׂתָּו רְצֹן אַבְיָם שְׁפָשִׁים.

שִׁיחָה בֵּין הַרְעִיה לְבֵין דָּוְדָה הַ-גְּרָעָה

(ז)

(ז) העמוד שופתי המשמש והשתרעת, כלומר: גנוני עובדת אליהם אחרים אחרים וכרכמי שהיה של מאמות לא גטרתי. מצינו פרקים נקרים באקראי בלשון הכרמים שאנו שופת המשמש שאנו שגורתי וככורי מפשיע אמי אלא על ידי שופת הבני אמרו שאנו שגורתי גוט לhalbן פשיידר באל. בני אמי נחרודי - הם בני מזרים שגדלו בהם עלו עמי בערב רב הם חרדרוי בהקסתם ופנותם (איוב כד יג).

</div

על צאנין, על עדרני תבריך – אצל עדרני שאך
חרוזים שעם רועים צאן קומותה, כלומר: בין
ושער עלי עקביך (יר' יג כב); והוא גיד עקב (בר' מט יט)
גדריך על מישכנות קלים – בין משכנות שאך
הרוועים שאך אלים. וזה תונמא אם לא פדע לך
בונזינו עידתי תסבה בשאר אמות, איך תהריע
ויתאcli מיד תפאיקים לך להוות בעיניהם ולא אבדו
בנעה, התבונני בדרבי אבומיך בראשותים שקבלו
טורתי ושמרו משמרתי ומוציאי לילכי בדריכם,
וואר בלבך זאת תרשי גדיותיך אצל לורי האמות,
ובכן אמר ירמיה: האיבי לך איזים... לחי לך²⁴

דעת מקרא

(ח) פסוק זה הוא תשובה הדוד לרשותו: אָמְלָא
פְּדָעֵלְךָ – מפני שאינך יודעת, ומבה למדת קתנות
את-ההנינה לנוכח שבעעל תדעך, ובון צאי לך'
סגול, וכן: עד שקממי דבורה (שו' ח ז' ו'ו). ש'קמה'
בעדרתך כמו דלמא' בארכיות. בעלתינה – לא
ונברר פרושה. שמא יש לומר: עוטה' לשון נקבה
על דרכ' השלמים) כן: עטה אוור בשלה' מה קד' ז'
ונפונה: עטוה' וגוטפה, והיא לשון נקבה לאשה
זונה (עי' בר' לה ט), כלומר: שהרעיה חולשת לשאל
את-ההנינים, חביבי דודת, למוקמו של דודת, פון
תוקה לבו. פרוש אחר: 'כעטיה' – אבללה, לפי
הכולל זכרים ונקבות שבקצעני הצען. ואולי נקט
עדות נקבות, מושם שדריך בעליך צאן לשחות את-
שאנבל דרכו לעטר את-ראשו ואת-פינוי, פרוש
ברבני חיל. וחוששת הרעה שאם פלא לחש
את-דודה ותשותט אנה ונאה, יתשובה הרועים
לאבללה ומורת נפש (אייל גם מלחום שרייא גומענער
מחמת צניעות, וחרוזים נחשבו זאת לאות אובלות)²⁵.
על – אצל. עדרני תבריך – עדרני הרועים בגין
אנזוקה.

²⁴ נהוג גם הימים אצל שבטי הרועים שאין גערה ציירה יוצאת עם הרועים לרעות בהרים. רק בעונת ההמלטה מפקדים הרועים בידי נערות צעירות את הגדים הרכבים. היא שומרת עליהם ומשקה אותם חלב. כרגיל היא נמצאת עם גדיותיה במערה, או במנה נסחרת, כשהיא עוטה' וגוטפה חמוץ צניעות.

ט לְסֻתִּי בְּרַכְבֵּי פֶּרֶעה דָמִיתִיךְ רְעִתִּי:

דש"י

שם. דמיטיך רעיתי – שתקתייך מצעקתך, שאנאך:
ואתם פחרשון (שם יד י). זאת ראיית בסקרי אנדר.
דבר אחר: דמיטיך רעיתי – שם הראייה לאפל
למאד זו כמו למאד (שם יי) קולתו המן מנום. וכמו
שראויין אתה. לסתוי – קבוצת סוסים תרבה שאפסתי
מקונמי לאאת לאארתך ברכבי פרעה להחשיך,
ככלוישא. דמיטיך – אדרישמא依 בלויע, כמו: אומי
כמו שאנאך: דרכת ביט סוסיך חרב נו, סוסים תרבה
כמו להרגו שווי בז', כי שם קשתייך קחשיטים נאים.

דעת מקרא

בשיר זה שני פטוקים: הפטוק הראשון, הפטוק השני – דברי הדוד. שני הפטוקים

מקבילים במקיהם וזה לנו כך:
– אָמְלָא תְּדִעֵלְךָ – תגידת לי?
– שָׂאַתְּבָה וְסַבְּשִׁי – קבוצה בונשים
– אַיְלָה תְּרִעָה – איקחה פרעה
וּרְעֵי אֶת-גָּדִימִיךְ – וארך את-גדריך

איך פרבייך באחרים

שלמה איה בנטיה
על עדרי תבריך – על מישכנות קלים.

ובך דיא תמקבלת בפטוקים האלה? כי סדרם:
שָׂאַתְּבָה וְסַבְּשִׁי – תגידת לי?

אַיְלָה תְּרִעָה – איך פרבייך באחרים
שלמה איה בנטיה על עדרי תבריך,

אם לא תְּדִעֵלְךָ – קבוצה בונשים
אי לְךָ בְּעַקְבֵּי הַצָּאן וּרְעֵי אֶת-גָּדִימִיךְ – על מישכנות קלים.

ולפי הדוגמא יש לפרש שיר זה כshitah בין גנטה ישראל ותקביה. בgentה ישראל מבקשת מהקביה שנינה לה את-סוד יטורי הצלות, והקביה אין ענה לה תשובה לשירה על קה, אלא מורה אותה ללקת בדרבי תחכמים וללמוד את-תורתה האבות.

דברי חבה שבין פודד לבין חברה

(א-ט-ב)

(ט) לסתוי – כמו לסתוקה, והיא צורה פיזית על פרעה, כלומר: לטסה אשר פרעה מלך מצרים בדור' ר' ר' / מל'אתי. ואפשר שהיא צורה פיזית בקדשו ובצצמו רוכב עלייה. טסה ונדאי הינה של סמכות פמורת לסתוקה, ואזה סמכות לפני המשבחת בטסות ומקצתת במנין ערדים ומריהבה בית, כמו: עברי בערך הבקא (הה' ט' ו' ו'ז'א א'ת-ק'ז'ן). דמיטיך – תרשי מרדחה אותך. ואפשר בנה. ברכבי פרעה – בבחמות הרכיבה של שדמיטיך' בלשון עבר מורה על קה, שפבר מלפני

²⁴ א. הפטוק שבארץ ישראל הובאו מצרים כדיוע בהרבה מקומות במרקם. לפיק נקט הכתוב סותה פרעה כמשל לסוסה משובחת. ב. יש אנשים, שהודיעו של הרעה לסוסה נראת להם מורה. אך באמת זה רק עניין של الرجل: כמו שאפשר לדמות אהה לבכחה, לאילו, ליעל, לביצה ולינונה, כך אפשר לזרמה לסתוקה.

שיר השירים א

- וְנִאָנוּ לְחַיֵּל בַּתָּרִים צֹאָרֶךְ בְּחֻרְוִוִּים:
וְאֶתְּנִי זָהָב נְעִשָּׂה-לְךָ עִם גְּלֻדָּות הַכְּסָף:
וְבְּעַד-שְׁהַמְּלָךְ בְּמִסְבָּוֹ נְגַדְּיִי נְתַן רִיחָוּ:

ד ש "י

גַּתְרָאֵתִי יִשְׂרָאֵל עַל מַעַשָּׂה הַצְּעִיל וְמֵאָלָּהָם כִּפְרָה
עַל עֲזֹעַם, וְאֶמְרָה חַתְנֵבָה לְמַשְׁנָן וְבָאָה וְהַפְּשָׁכוֹ
וַיִּכְרֹר עַל זָהָב הַצְּעִיל. בֵּין שְׁדֵי זְלִין – אֶחָד פִּי
שְׁמַעְלָתִי בּוֹ אָמַר לְשִׁפְנָן שֶׁם. בֵּין שְׁדֵי – בֵּין שְׁנִי
בְּנֵי קָדְרוֹן (עַי 'יּוֹמָה נֶד' ע"א).
(יד) אָשָׁפֵל הַפְּרָר – יִשְׁבַּם שְׁמוֹ כְּפָר, כְּמוֹ:

ד ע ת מִקְרָא

זְלִין עַל דּוֹדִי, וְלֹפִי הַפְּרָוֹשׁ הַשְׁעִי מִסְבָּב זְלִין זֶם
עַל אָרוֹר הַמְּרָר וְגַם עַל דּוֹדִי.

מור

(יד) אָשָׁפֵל הַפְּרָר – כְּפָר אָךְ הוּא בְּשָׁם,³⁰ וְזֹוּפָר
בְּמַשְׁנָה קָצֵמָה שְׁלִשׁ לֹו שְׁבִיעִית (שְׁבִיעִית ז' ו'). קָרִי

28 יְאֵ אַסְמָנִי הַקְּטוּרָת מְנוּיִים בְּבִרְתָּא הַמּוֹבָאָת בְּבֵלִי כְּרִתּוֹת ו'. וּבְסִידּוֹרִי הַתְּפִילָה מְצֻוֹת בְּרִיתּוֹת
וְסִמְנָה בְּסֻוף תְּפִילָת מוֹסֵךְ שֶׁל שְׁבָתָה, וְגַם בְּסֻוף חַפְילָת שְׁחִירִת, וּבְרִאשׁ תְּפִילָת
מְנַחָּה. וְהַבָּשָׂה המְצֻוֹי בְּסִידּוֹרִים הַוּרָתָה וְהַוּשָׁלָם עַל אֶלָּה שְׁמַצּוֹת בְּרִיתּוֹת שָׁם, וְשׂוֹנָה הַגּוֹשָׁה
בְּסִידּוֹרִים שְׁנָמָה וּבְקָהְלָות שְׁנָתָה.

29 גַּתְהָשָׁמָה מָמוֹרָה נִימָן לְבָשָׂם עַל שְׁמָם טָעָמוֹ הַמְּרִיר שֶׁל הַשְּׁרוֹר. סֵם זוֹ נִמְצָא בְּשִׁיגְוִים קָלִים גַּם בְּאַכְדִּית – מָרוֹרָה;
עֲרֵבִית – מָרוֹרָה; יוֹנִית – יוֹנִית Mýrrha (Myrrha) Commiphora schimperi – בְּלִיטִינִית). הַמְּרִיר מִשְׁרָף שֶׁל עַצְמִים הַקְּרִירִים Lawsonia alba – כְּלִיטִינִית).

אָבָל אָן לְנוּ סִיעָה לִידְעָה וּמְכָל מָקוֹר אַחֲרָה.

הַמְּרִיר מְצֻוֹי בְּצָורָה שֶׁל שְׁרָף קָרֹושׁ, וְהָא 'מָרְדָּרוֹר' (שם' ל' כג). 'דָּרוֹר' פִּירּוֹשׁ צָוָת גְּבִישׁ כְּעֵין הַמְּרִגְלִית ('דָּרָ' בְּאַרְמִית),

וְעַל שְׁמָם אַרְיוֹתוֹ נִקְרָא בְּשֵׁם 'אָרוֹר הַמְּרִיר'; שְׁמָן הַמְּרִיר, או 'מָרְרָעָבָר' (לִקְמָן ה' ח), הוּא שְׁמָן שְׁלָקוֹ בְּבוֹר.

30 הַמְּשָׁנָה בְּשִׁבעִית מְזִיכָּרָה אֶת הַכּוֹפֵר עַמְּ הַוְּרָד וְהַאֲפָרְסָמוֹן. הַכּוֹנָה הַיא לְשִׁיחָה נִמְצָא
וּבְיוֹנִית – kypros. הַכּוֹפֵר גּוֹל בְּבָקָעַת הַיְּרָדֵן (יְוֹסֵף בְּן מִתְּחִיּוֹת, מְלֹהָת ד' ח' ג' – בְּבָקָעַת רִיחָוּת), וְאֶפְשָׁר שְׁחִיה נִמְצָא
מְעַט גַּם בְּשִׁפְלָה. פְּרָחִי הַאֲמָת הַרִּינִי עֲרוֹכִים בְּכָרִיתִית, וּמְכָאָן שְׁמוֹ 'אַשְׁכּוֹל הַכּוֹפֵר'. מְעַלְיוֹ וְשְׁרָשָ׀יו מְפִיקִים גַּם אֶת
הַצְּבָבָה הַכּוֹתָם-אַדְמָדָה הַקְּרִי בְּעַרְבִּית 'יִנְגָּא', הַמְּשָׁשָׁ לְצִבְעַת שְׁעוֹרָת, בְּפֶתֶד יְדִים וּכ'ו'. יְשַׁ הַגּוֹנִים לְרִיחָן בְּיַמִּיכּוֹפֵר
אֶת הַחַנְקָה וְהַכְּלָה בְּלִיל כְּלָלוֹתָהָם.

יא

שיר השירים א

- וְאֶלְוֹר הַמְּרָר | דּוֹדִי לִי בֵּין שְׁדֵי זְלִין:
וְאָשָׁפֵל הַפְּרָר | דּוֹדִי לִי בְּכָרְמִי עַזְנִי גָּדִי:

ד ש "י

גַּתְרָאֵתִי בְּצָעֵל. וְלֹשְׁון חַבָּה, קְמַבְּה הַקְּטוּב גַּם רִיחָוּ
וְלֹא כְּמַבְּה הַבָּאֵשׁ אָוְהָסְרִית, לְפִי שְׁדָבָר הַקְּטוּב
וַיִּכְרֹר עַל זָהָב הַצְּעִיל. בֵּין שְׁדֵי זְלִין – אֶחָד פִּי
שְׁמַעְלָתִי בּוֹ אָמַר לְשִׁפְנָן שֶׁם. בֵּין שְׁדֵי – בֵּין שְׁנִי
בְּנֵי קָדְרוֹן (עַי 'יּוֹמָה נֶד' ע"א).
(יד) אָשָׁפֵל הַפְּרָר – יִשְׁבַּם שְׁמוֹ כְּפָר, כְּמוֹ:

ד ע ת מִקְרָא

זְלִין עַל דּוֹדִי, וְלֹפִי הַפְּרָוֹשׁ הַשְׁעִי מִסְבָּב זְלִין זֶם
עַל אָרוֹר הַמְּרָר וְגַם עַל דּוֹדִי.

גָּדוֹר

(יד) אָשָׁפֵל הַפְּרָר – 'מָרוֹר' אָךְ הוּא בְּשָׁם,³⁰ וְזֹוּפָר
בְּמַשְׁנָה קָצֵמָה שְׁלִשׁ לֹו שְׁבִיעִית (שְׁבִיעִית ז' ו'). קָרִי

28 יְאֵ אַסְמָנִי הַקְּטוּרָת מְנוּיִים בְּבִרְתָּא הַמּוֹבָאָת בְּבֵלִי כְּרִתּוֹת ו'. וּבְסִידּוֹרִי הַתְּפִילָה מְצֻוֹת בְּרִיתּוֹת
וְסִמְנָה בְּסֻוף תְּפִילָת מוֹסֵךְ שֶׁל שְׁבָתָה, וְגַם בְּסֻוף חַפְילָת שְׁחִירִת, וּבְרִאשׁ תְּפִילָת
מְנַחָּה. וְהַבָּשָׂה המְצֻוֹי בְּסִידּוֹרִים הַוּרָתָה וְהַוּשָׁלָם עַל אֶלָּה שְׁמַצּוֹת בְּרִיתּוֹת שָׁם, וְשׂוֹנָה הַגּוֹשָׁה
בְּסִידּוֹרִים שְׁנָמָה וּבְקָהְלָות שְׁנָתָה.

29 גַּתְהָשָׁמָה מָמוֹרָה נִימָן לְבָשָׂם עַל שְׁמָם טָעָמוֹ הַמְּרִיר שֶׁל הַשְּׁרוֹר. סֵם זוֹ נִמְצָא בְּשִׁיגְוִים קָלִים גַּם בְּאַכְדִּית – מָרוֹרָה;
עֲרֵבִית – מָרוֹרָה; יוֹנִית – יוֹנִית Mýrrha (Myrrha) Commiphora schimperi – בְּלִיטִינִית). הַמְּרִיר מִשְׁרָף שֶׁל עַצְמִים Lawsonia alba – כְּלִיטִינִית).

אָבָל אָן לְנוּ סִיעָה לִידְעָה וּמְכָל מָקוֹר אַחֲרָה.

הַמְּרִיר מְצֻוֹי בְּצָורָה שֶׁל שְׁרָף קָרֹושׁ, וְהָא 'מָרְדָּרוֹר' (שם' ל' כג). 'דָּרוֹר' פִּירּוֹשׁ צָוָת גְּבִישׁ כְּעֵין הַמְּרִגְלִית ('דָּרָ' בְּאַרְמִית),

וְעַל שְׁמָם אַרְיוֹתוֹ נִקְרָא בְּשֵׁם 'אָרוֹר הַמְּרִיר'; שְׁמָן הַמְּרִיר, או 'מָרְרָעָבָר' (לִקְמָן ה' ח), הוּא שְׁמָן שְׁלָקוֹ בְּבוֹר.

30 הַמְּשָׁנָה בְּשִׁבעִית מְזִיכָּרָה אֶת הַכּוֹפֵר עַמְּ הַוְּרָד וְהַאֲפָרְסָמוֹן. הַכּוֹנָה הַיא לְשִׁיחָה נִמְצָא
וּבְיוֹנִית – kypros. הַכּוֹפֵר גּוֹל בְּבָקָעַת הַיְּרָדֵן (יְוֹסֵף בְּן מִתְּחִיּוֹת, מְלֹהָת ד' ח' ג' – בְּבָקָעַת רִיחָוּת), וְאֶפְשָׁר שְׁחִיה נִמְצָא
מְעַט גַּם בְּשִׁפְלָה. פְּרָחִי הַאֲמָת הַרִּינִי עֲרוֹכִים בְּכָרִיתִית, וּמְכָאָן שְׁמוֹ 'אַשְׁכּוֹל הַכּוֹפֵר'. מְעַלְיוֹ וְשְׁרָשָ׀יו מְפִיקִים גַּם אֶת
הַצְּבָבָה הַכּוֹתָם-אַדְמָדָה הַקְּרִי בְּעַרְבִּית 'יִנְגָּא', הַמְּשָׁשָׁ לְצִבְעַת שְׁעוֹרָת, בְּפֶתֶד יְדִים וּכ'ו'. יְשַׁ הַגּוֹנִים לְרִיחָן בְּיַמִּיכּוֹפֵר
אֶת הַחַנְקָה וְהַכְּלָה בְּלִיל כְּלָלוֹתָהָם.

יא

ר ש "י

(ג) נִאָנוּ לְחַיֵּל בַּתָּרִים – שְׁוֹרֹת נָמִי אָנוּ וּמִצְחָתָה
בְּנֵרֶךְ קָבָר, שְׁחֹזָאת מִפְּאָרִים, שְׁגַדְלָה הַיְּתָה בֵּית
הַיְּמִינָה מִבְּנֵי מִצְרָיִם, נְגַדְוָת – בְּלִי בְּסֶם מְגַדְּרִים
וּמִצְחָרִים בְּחֻרְבּוֹרָות וּנוּזִים.
(ד) תְּוֹרִי זָהָב וְעַשְׁׂוֹתָה-לְךָ – נְמַלְכָנוּ אָנוּ וּבְרִזְוּלָה
וְעַד-שְׁבָח גְּנוּזָה אָנוּ אַוְאָרוֹתִיו קָדִי שְׁעַשָּׂה לְךָ
תְּוֹרִי קָשְׁוטִי הַזָּהָב. עִם גְּלֻדָּות הַכְּסָף – שְׁחִינָה בְּסִינִי.

ד ע ת מִקְרָא

הַמְּלָךְ נִמְצָא בְּהַסְּטוֹ – בְּסָעַדוֹת, בְּמַשְׁתָּה, כְּדָרָךְ
הַקְּדוּמִים שְׁחוּרִים בְּסֶם בְּסָעַדוֹת. גְּרָדִי – עַרְדָּךְ

גָּדוֹר

הָוָא אָחָד מְפִיעִי הַבְּשָׁמִים³¹, נְגַרְבָּר בְּשָׁמִים³², גְּרָדָר בְּשָׁר
הַשְּׁרִים – קָאָן, וְלִקְמָן דִּינְדָּר (שֶׁם נְגַרְבִּים עַד
שְׁמָה) שֶׁל עַצְמָה³³ וְהָא אָחָד מִיאָ סְמָנִי

25 וְלֹפִי זהב שְׁנָמֶשֶׁךְ כְּאֵן דִּימּוֹי הַרְעִיה וְתְּכִשְׁתִּים שְׁבְּלָחִי הַרְעִיה מְדוּמִים לְרִיסָן הַמְּקוֹשֶׁת שְׁלִילִי
לְחַקְרִים³⁴, שְׁבָפְסָוק הַקְּדוּמִים³⁵.
(ב) עַד-שְׁ... – עַד מִקְומָשׁ... הַמְּלָךְ – 'הַמְּלָךְ'
מְפִיעִשׁ, הַמְּלָךְ הַמְּלָךְ עַל הָאָרֶץ. הַמְּלָךְ בְּמִסְבָּו –

הַסְּוֹהָה (עַי 'יש' ל' כה).
26 גַּם בִּימָנוּ נוֹתָגָה בְּנֹתָהָה לְעַטר אֶת צְוָרִיתָה וּפְגִינָה בְּמַחְרוֹזָה שְׁלִילִי חַרְוּזִים וּנְגַדּוֹת. כָּל אלה הם
תְּכִשְׁתִּים עֲשִׂוִיתִים בְּדַרְךְ כָּל מַחְרוֹזָה אוּ בְּדַיל (לְצִוְרָת 'תְּוֹרִי' עַי 'כָּלָאִים ב' ז). וּמְצָאוֹ שְׁמַלְכִים מִצְרָיִם גַּם
את סְוִוִּה בְּמַחְרוֹזָה עֲשִׂוִיתִים כָּסֶף וּזָהָב.
27 הַשְּׁמָן נְרָדָר כְּגָרָא בְּסֶנְקָרִיטָה: גְּלָהָה, שְׁפִירָשׁוֹ: גְּלָהָה, שְׁפִירָשׁוֹ
Nardostachys jatamansi. הַגְּרָדָר גְּמָנָה הַיה עִם הַיְּרָקִים שְׁבָבְשִׁים, וּמְצָאוֹ בְּמַרְוּdot הַיְּמָאלִיה. בְּגָמָרָא (כָּרִיתָה וּעַי' א') גַּמְנָה
הַקְּטוּרָת וְקָרִי שָׁם בְּשֵׁם 'שִׁיבְולָה' גְּרָדָר, עַל שֵׁם זְוֹרָת הַצְּמָתָה
בְּקָרְבָּה שְׁעָרוֹת כְּעֵין שִׁיבְולָה. אֶת עַל הַגְּרָדָר הָיו שְׁוֹרִים
בְּשָׁמֶן, שְׁמָן פּוֹלִיְיטָן (ה' סְוֹתָה טו' 1); בְּלִיטִינִית foliatum.

,

- א אג'יל ח'באלת השרון שושנת העמקים:
ב כ'שונגה בין החוחמים בין רעtiny בין הבנות:

ר ש י'

(א) ח'באלת – היא מין שוענה. שושנת העמקים – שמנקביין אורה נאה מושעתה החרום לפי שמרטבה פמיד, שאין ומימיד היא עומדת נזינה ואדרמימותה, בין רעtiny בין הבנות, מפתה אותה לרדרך אתריהם לנוטה למון כת החהפה שלט שם.

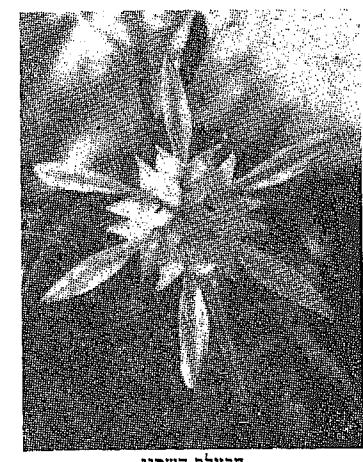
דעת מקרא

יתיר או בתקופת פעם אחדות במקרא (מ"ב יט כג ועוד ווי' עוד ראש השנה בג"א ברה"א)³⁷.
(א) אג'יל ח'באלת השרון – לאוצר שדרמה אטה קורות הבית לאילנות דממה עצמה לפרתי נוי: ח'באלת השרון ושושנת העמקים. ח'באלת השרון – נחלקו הדעות בינהו של ח'באלת זו. יש אומרים שהכנה ל'פז', עד לפני דור אחד, בשרון שליד חוף הים. אך מסתבר יותר שהכנה ל'Pancreatum' המזכיר הקרי בילון ייטנו 'ח'באלת החוחם'. פרחיה גוטם לבן ונורחים נוצים, מצונה בעיקר בארץות

ושונגה העמקים (=גריקט)

החול בשרון שליד חוף הים. (ווי' יש' לה א-ב; ותפרח בתקופת... כבוד הלבנון נפו לה, הרר הברמל והשרון)³⁸. שושנת העמקים – היא הנרקיס Narcissus tazetta העלי עטיף. בפריחי ח'באלת השרון, בין גם פרחי שושנת העמקים גוטם לקו נורחים נוצים (י' פליקט). ואפשר שיש בהוכרת הפקחים על כלבים האלה רמו כגדוד האמר לעיל: שהרורה אג'יל (ה). (ב) הדוד פותח בימה שערעה סימה. ומפרש על פידרכו שלו בימה דזמה רעtiny לשונגה. כ'שונגה

ח'באלת השרון

אין זו משנה אלא ברייתה (כפי הנראה), הובאה בחניתיא ע"א ובונגינה טו ע"א. גם בדפוסים שנרו אין שם התיבה רהיטי, אלא 'קרות'
37 הא רוז שבמקרה הוא ארץ הלבנון Cedrus libani, עלי דומים למוחטים וגובהו מגיעה ל-30 מטר, ולהיקף של גזע המגיע ל-10 מטרים. מקורתו מעלי נורף ריח טוב. הקדמוניים השתמשו בו לבניין ארמונות ומקדשים (ראה ש"ב ג' ז; מ"א ו' ועוד). במננו שרדו בהרי הלבנון רק כמה מאות ארכיטים בלבד. את הברות – הבושים מוחים עם עצים מסווגים: J. drupacea; J. exelsior: Juniperus המcona בלשון ימינו 'ברוש' – Cupressus. אג'ינו אל' ה'חאשו' שבמקרה).

38 ויש מערירים על הזיהוי מהטעם שהם איננו נזכר כלל בש"ש, וסבירים שהכונה כאן לשון שבנבר' הירדן (דה"א הטו)

שיר השירים ב

- ג כתפוח בעצי היער בן דורי בין הבנים
בצלו חמוץ וישבתי ופרקיו מטוク לחכי:

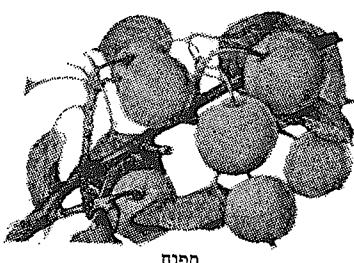
דעת מקרא

הקב"ה מקל-האלים נבחר, לפיקח בצלו חמוץ ונשבתי. ומדרש אמרה: כתפוחם, פשתוא בין אליו הימש, לפ"ש שאין לו אל. אך ברוח כל-האמות מעלה הקב"ה בפמן תורה, אבל אג'יל חמוץ ישבתי.

דעת מקרא

העלוי וסעפים ארכיים (=אבקנים)... ויש לו ריח טוב... עד שרייחו יכאי' הראש'³⁹. ו'חוחמים' אכן הם כנראה שם قول' להרבה קווים שבנייהם גדרה השולנה. ו'ש אומרים שהכנה ל'חוחם העלד'⁴⁰. ומתקנן הדוד לומר, יש שבאים ללקט שעשים טוטעים ועוזלה בירם חוץ (מש' יט, ומסתבר שריה – הדוד – לא טעה ומקצת אתח-שונגה האמתיה⁴¹.

(ו) כתפוח בעצי היער – קריעת קשחת אתח-דודה בלשון ששבתי הוא קודם לבן, אלא שהרעה

תורה

מושלת לפירות, והדוד משול ל'איין' נושא פרות. כתפוח – בנטחו לעץ הכתפוח Pirus malus ופרקוי⁴². בעצי היער – הם עצי סרק שאין פרותיהם טוביים למאכל. בצלו חמוץ וישבתי – שיטים שנח אחת, ושורו: חמוץ ישבתי, אז: ישבתי בחמוצה. ופרקיו מטוク לחכי – העוזלה מפקאן שחתפות משלח גם בצלו וגם בפרקוי, מה-ש אין בין עצי ביתו. וכן דודה של הרעה מושלים בכל-המעלות, מה-ש אין בין יער הבנים.

39 וראב"ע כתב שם כי ב'שפטותיו שוננים' הכוונה היא 'בריה ולא בעין', כלומר: שאין כוונת המכוב לגונן האדים של השפטים כי אם ליריחו הטוב של השוון הצחורי. ריח זה גדול כולם שכורמל ובגליל. פריחתו החלה בראשית הקיץ, שעה שבנגוף מצויים קרזים למיביהם, ומוחכם בולטים בעגוליו הגבוקים ופרקיו הגדולים של השוון.

40 וראה ב'דעת מקרא' לאיוב מ' כו, שם פיפורש ובהערה.

41 קרוב לפירוש זה פירוש 'אליעזר בשחש': שוננה ושותה מתונה בין החוחמים, קשה לבטלת ללקטה.

42 מן הממנה כלאים א-ד משותם כי בגו לעתים להרכיב את התפתח על עצי העיר, ואפשר הדבר והשימוש שלפנינו.

ושונגה

בין החוחמים – שונגה זו היא 'השושן החחור' (cardidum) Narcissus tazetta: 'לעולם הוא ששה עלים לבנים, גם תוכו פרמות בד' = עמוד

תורה

ד הַבִּיאָנֵל אֶל־בֵּית הַיִּין וְדַגְלוֹ עַלְיָאָהָה:
ה סְמֻכּוֹנִי בְּאֲשִׁישָׁת רְפָדוֹנִי בְּתְפּוֹחִים

ר ש"י

(ד) אל-בית היין – אלה מודע שם גנוו סְרִטִּיחָה (חושע ג' א) או באשיותם של נקיה. רפדוני – רפדו ובאוויה של תונת. ודgaloo עלי אהבה – יקוכווי רפדו – סְבִּיבּוֹתִי בתפוחים לריהם טוב, קדרה שdoneini אַלְיוֹ אַהֲבָה היא עלי, עדרו זוכרת אהבתו. החלים כי חולת אני לא אהבתו, כי אמאתי לו פה ורגלו – אטריות בעלז. רפידה לשון מצח היא, כמו: ירפיד תריז (ה) סְמֻכּוֹנִי – עעה, כמדת החולמים, באשישי ענבים, עלה-טיט (איוב מא כב).

דעת מקרא

לספוס משר:

שעים עשר הפסוקים (א ט-ב') מצטרפים לעיין א'חדר³. מסתבר שהם דברי حقון והבללה ביחס חפקם. תחלה משבחת יהודה את-דרערתו במלשנתם ומבלית לה לתוכו עצדים לשלכם (ט-י). עונה בלב羞ה ומשבחת את-בשומת ורונעת שdoneeh הוא הבשלם האממי שלה והוא ברומו ייב-י. חוויר הדוד ומשבח את-יבי רעיזו ועיניה (ט). עונה בלב羞ה ומשבחת קלשון דודה ובמשבחת את-יבי דודה ואת-דרערנותה הערש ותבית – התחפה – ומביבת בדרומי עצמות לתחבאלת ולשונתה. חוויר הדוד ועונה בלבשון רעיזו ומשבחה ומדמה לשונת. עונה בלב羞ה שבת הדוד פומת ותבאה שעזה שלוש פטומים. שלוש פטומים נפנ' המצענה בלבשון מהודר קודם לבן, בשיר זה נזכרין מן האמחים: גרד, מר, פפר, אגדום, ברותם, תבאלת, שוניה, חותם, פפום, צעדי פיער.

ולפי ה'גומא כל-הדרקרים הללו הם דברי שבח ומחבח שאומר הקביה לכבודת ישראל ועונה בנסת ישראלי לקביה. גורמו בדרקרים אלה: טבעת פרעה ורכבו גיסוסוף (לקסטי ברבי טרעה), מפן תונת (פאו לתקיך פלרים), שרית השלינה בין ברדי הארון (בין שרדי לילין) ובין בית המקדש (קרות בטינו ארדים). נספי תין על גביה המונח (אשפל הפלר... בכרמי עין גדי) והבקירת חמירות שבן הקביה לכבודת ישראלי, שהקביה בחר בישראל מלך-האמות, וכנסת ישראל בחרה לעבד את הקביה לבודו (כשותנה בין החותמים... בתפוח בעצי תיער)⁴.

דברי חולת גאהבה

(ב'-ד')

(ד) הַבִּיאָנֵל אֶל־בֵּית הַיִּין – אלו דברי חראיה אל באשיותם. מספבר, שבעונת לופר, שאהבתה בנות ירושלים. מספבר, שבעונת מפשעה (נורם ו. ו). ובירושלמי לדודה נסכה עלייה שברון כאלו חראיה דודה לבית היין. ודgaloo עלי אהבה – ומבטונו עלי עוזר הצעינו לי מצח לשכב עלי. ואפסר שפירושו: כסוני. (ה) סְמֻכּוֹנִי – עשו לי סמק ומלענות לבל אפל. בתפוחים – התפוחים נצחים בצעדי תקרנונים ושלא כהונן הפסקו בינויים מחלקי הפרקם.

44 ויש מרובינו שדרשו אשכל הכהר' על מותח השקל 'כסף הכהר'ם'. ולפי זה יסד ר' אליגור הקליר את הפוט לשבת שקלים ('שבועת') לשבע ברכות תפילה הכירה'ה על שבע התבאות שבtopic והפתח: אשכל אווי אהות נשען בגלו חמדתי וגוי, על שם אשכל הכהר'... בצל חמדתי וגוי.

1. דgaloo בלשון המקרא איןנו גס. עיר הוראותו של שורש זה באקדמית הוא לשון ראהיה, ולפיכך יש לפרש 'daglo' – מבטון.
 2. עורי עור טב' ויט; יש' טז. ואפשר כי אשישי ענבים' שבחו' ג – הן עוגות כעין הנוגרות כן, אלא מוגנות בדבש ענבים.

שיר השירים ב

כִּי־חֹלֶת אַהֲבָה אָנִי:
 וְשָׁמָלֹו תְּחַת לְרָאֵשִׁי נִימְנוֹ תְּחַבְּקִנִּי:
 וְהַשְּׁבָעִתִּי אֶתְכֶם בְּנֹתִי יְרוּשָׁלָם בְּצָבָאות אָוְ בְּאַילּוֹת הַשְׂדָה
 ר ש"י

(ג) שָׁמָלֹו תְּחַת לְרָאֵשִׁי – בפְּרֹכֶר. וַיְמִינֹו יְשָׁלוֹ. בְּלִזְהָ אָנִי זָכְרָת עַפְהָ בְּגִלוּתִי וְחַולָה לְאַתְבָּתוֹ.
 תְּחַבְּקִנִּי – קָרֵךְ שְׁלֹשָׁת יְמִים נָסַע לְתוֹרָה לְקָם מִנּוֹתָה (כמ' י' טז) וּבָמָקוֹם הַמִּנוֹתָה מָרֵיד לְקָם מִן
 בְּאַילּוֹת – שְׁתָהִיו הַפְּקָר וּמְאַלְכָל כָּאַבָּים יְאַלְים

דעת מקרא

ברקנום שאין מסתומות, אבל תלילות קרכני העז.
 אך בתקנות רבותם הם דומים זה לזה. – א'ילו' רבבי נסוך בין אילות, גופל תונשן בין פירוד. ה'שדרה' מושב במתבבה גם על צבאות. וואפשר שפענת הקבוקוב: סְמֻכּוֹנִי – רפדוני: האכילוני, למן תשוב רותרי עז' סי' ל' י⁴).

(ג) שָׁמָלֹו תְּחַת לְרָאֵשִׁי וַיְמִינֹו תְּחַבְּקִנִּי – פסוק
 זה אומרת חולת קאנקה מותקה עטפונה. והכנה, שירא משלוחקמת שיטה כה, או שבחולמת וברקמינה גראת לה כה.

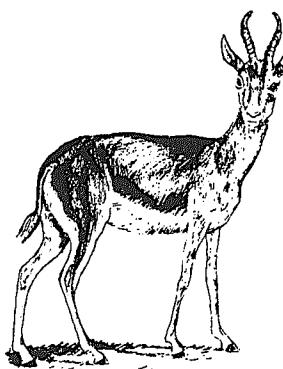
(ה) הַשְּׁבָעִתִּי – הַרְיִי מִשְׁבִּיעָה. אֶתְכֶם בְּנֹת יְרוּשָׁלָם – בנות ירושלם הן רשותה של חולת האנקה לידה. לפ' זה בנות ירושלם בקריאה, ו'אתכם' פותת אתם. וכן: אל בוני כיד מרדי מארקם (רות א' יט), ועוד הרפה ביז'א באלל פמקרא. בצבאות – כמו בצבאות. רבבי מון א'ביה הנקה של צבי⁵, והיא חיה מהטס Gazella Gazella⁶.

בְּאַילּוֹת מִלְּהָה – מִן מִתְּיוֹת מִתְּהָגָן (ו'עשות אל ברגליו פאתוד האבאים אשר בשרה – שיב' ב' יט). ואיל נפרדים יתר גם בתורה (רב' יט טו יט), והם שמי בעליך חיים שעינם: לאיל קרכנים מסתומות וילאי כה שירה בא קאן במלשימות הברה, כי האב והאיל ועי' עוד יר' שביעת סרק ח, לח עז' (דפוס יגיצה). 4. ואיש מפרשים: סמכוני – כסוני בשמיכה (סמרק מתחלת בשין שמאלית), ולפי פירוש זה: סמכוני – כסוני מלמעלה, רפדוני – האציו מתחתי.

ב' ויש מפרשים: אישיות ותופים כאן – אינם הפרויות, אלא הענפים והעלים של עץ הגפן ועץ התפה. עליהם היא מבקשת לשכוב למנע יروح לה. ואולי כוונתה, שיזיאו האל השדה והעיר, ובין העצים אלה תשוב רוחה.

5. מסתבר שבראשונה מתחלת היין לאילף בצורת ריבוי הוכר – צבאים' חות' צבאים', שכן יוזד חרока גונת להתחלף במכתה באילף חרока (ומגנום בדה' א' יט ט' צבאים', אלא שלפי הניקוד האילף נוה, והחיריק נשמע בו'וד' וגונת ההגהה להגוט הצורה המקורית צבים' שיב' ב' יט), ובהתוואה לשון רבים אמרו גם בלשון רבות צבאות.

6. בארץ מזויים שני מיניהם: ה צבי המצרי, השוכן בכל אזורי הארץ, וצבי הנגב, הקטן ממנגו, השוכן בנגב.
 7. הנקה של האיל – האילה – היא חסרת קרניות. האיל שוכן בעיר. לבני כוונת שנים היה עוד מזוי בארץ החרמל (Cervus carpeolus), אבל הוודה. וכיום אין מזויים האילים והailות בארץ. וראה עוד מזוי לספר, סעיף תורי טבע ונוף בשחה'ש.

צבי

אם-תְּעִירוּ וְאָמ-תְּעֹרְרֻ אֶת-הַאֲהָבָה עד שְׁתְּחִפֵּץ :

ד ש"י

(בחובות קי). אם-תְּעִירוּ וְאָמ-תְּעֹרְרֻ אֶת-
הַאֲהָבָה – שְׁבִיעִי לְדוֹרִי לְשָׂוֹתָה וְלִתְחַלֵּפָה לְבַקֵּשׁ
מִמֶּנִּי לְהַתְּפִתּוֹת אֶתְרִיכֶם. עד שְׁתְּחִפֵּץ – בְּכָל-
כָּדָבָרִים כִּי רֹאֶה אָנוֹ שְׁגַנְבָּא שְׁלָמָה דָּרְבָּר עַל
יִצְחָקָנִים וְעַל מִתְּמָרָה וְלִמְשָׁבֵן בִּיאַת הָאָרֶץ
וּבִית הַבְּחִירָה וְגַלְוָת בְּבָבָל וּבִירָאת בֵּית שְׁנִי וְחַרְבָּנָה.

דעת מקרה

הם 'חיות בָּר' אֶבְקָקָות, וְאַיִם מִקְבָּלִים מִרְוַתָּה. הֵם
גַּם חִיּוֹת נִיחַדּוֹת בְּמִרְחָבָן וּבְקִלּוֹת פְּנַעַתָּן,
וְהֵם סְפֵל הַאֲהָבָה שְׁטָהָרָה. וְלִפְנֵי מִשְׁבִּיעָה בְּהָם
הַאֲהָבָה שְׁתְּחִפֵּף. וְלֹא מִפְרָשִׁים 'אם-תְּעִירוּ וְאָמ-
תְּעֹרְרֻ אֶת-הַאֲהָבָה' – אָם תְּבַקֵּשׁ עַל כָּל-לְבָבִי
אֶת-הַאֲהָבָה⁹. גַּד שְׁתְּחִפֵּץ – הַאֲהָבָה לְהַתְּעוֹרָה.
כָּל-זָמָר, נִזְחָמוֹת הַאֲהָבָה לְחוֹזֶה וְלִשְׁוֹת בְּקָלָם
אֶתְהָבָה עַד שְׁתְּחִפֵּרָה. וְלֹא מִפְרָשִׁים 'עד שְׁתְּחִפֵּץ'¹⁰ –
עד שְׁתְּחִפֵּקָן¹¹. וְהֵם מִתְּאִים לְפָרֹשׁ הַרְאָשָׁון שְׁחָצָע
לְעַשּׂוֹת נְאָמָרָת בְּלִשׁוֹן 'אמ-לא'. וְלֹבֶעֶת הַשְׁבִּיעָת הַזֶּה
לֹא נִתְּבְּרָה בְּלִ-צְרָה. וְשָׁפָא יָשַׁלְפֵשֶׁר, שְׁהָרְעִיה

לסכום השיר:

בְּשִׁיר זה מִתְּאִיר מִצְבָּה שֶׁ חִזְלָת הַאֲהָבָה. הַמֶּלֶךְ 'אֲהָבָה' חִזְלָת בִּשְׁר הַזֶּה שְׁלַש פְּעָמִים. וַיַּבְּנֵן
שְׁבָסְטָק ד, הַפְּטוֹתָה 'הַבְּצָרָן' וּמִכְּסִים 'אֲתָּה' יְשַׁׁלֵּן וְנִפְלֵל עַל
וְלִשְׁוֹנוֹת שָׁאַיְן נָאֹת? הַאֲמָר אֶלָּא בְּפִי חִזְלָת אֲהָבָה.
וְעַל פִּי 'הַדָּגָמָא' חִזְלָת הַאֲהָבָה עַזָּה אֶל הַקְּבִיה.
וְכִנְסֵת יִשְׂרָאֵל מִשְׁבִּיעָה אֶת-אָמֹת הַעוֹלָם שְׁלָא וּבְקָשׁוֹ לְהַפְּרָר אֶת-הַאֲהָבָה שְׁבִינָה לְבִין דָּרוֹה –
הַקְּבִיה.

8. חִזְרָרָה, שְׁתִּיזְרָרָה של פּוּל אֶחָד (חִזְרָרָה בְּנֵין הַפְּעָלִי, 'חִזְרָרָה' בְּנֵין פִּיעַל), ובאו ייחד לחיווק, כלומר:
בְּשָׁוּם פְּנִים לְאַתְּ צְוָתָה. וְקַצְתָּ דָוָה לְזָהָרָה: סְבָנוֹ גַם סְבָנוֹ (תְּהִ) קִיחַ יָא (וְעַוד כִּי-זָא בָּאָה).

9. ואָעָד יְשִׁירָמִים, שְׁחוֹלָת הַאֲהָבָה מִתְּרִיאָת, שְׁמָא אֶתְהָבָה מִבְּנֵי יְרוּשָׁלָם תְּבַקֵּשׁ לְזָכוֹת בְּאַהֲבָת דָוָה, וְהֵיא מִשְׁבִּיעָת
שְׁלָא חִשְׁבָּה כָּדָבָר הַזֶּה.

ב. לשׁוֹן הַשְׁבָּעָה זֹאת חִזְרָת אֶתְהָבָה בְּשִׁיר הַשִּׁירִים: הַלְשׁוֹן בְּגִג הַחִזְרָת מִלְחָה בְּמַלְחָה
חוֹרֶת הַשְׁבָּעָה זוֹ בְּשִׁינְיוּם אֶתְדָּבָר בְּחֵיךְ ד, וְהַפְּסָקָה הַקְּרָדָם לְאַתְּ
(בְּזָ) שְׁמָאלוֹת חִתְּחָרָה וְגוֹ. גַּזְדָּה הַשְׁבָּעָה מִיעַן זוֹ (אָם כִּי בְּלִשׁוֹן אַחֲרָה) מִצְנָנוֹ לְקִמְנָה ה. וְשָׁם מִסְימָים הַכְּתוּב 'כִּי חִזְלָת אֲהָבָה אֲנֵי'
ג. יְשִׁירָמִים וְחוֹקְרָמִים שְׁדִימָוּ לְרֹאָת בְּשִׁיר הַשְׁבָּעָה הַזֶּה אֶת הַסְּפָר חֲלִקִים חֲלִקִים
לְעַנְיִין הַסְּפָר. וְאָלָם אַיִן הַדָּבָרִים מִתְּהִרְבָּר – גַּם חִזְרָת מִקְשָׁרִים עַל חִזְרָת אֶלָּו, וְתַלְוֵוּ בְּהָן כִּמָּה דְרֹשָׁת וְאֲגֹדָת.
וּבְכִתּוּבָה קַא עַי"א תָּלו בְּשִׁבְועָת אַלְוָה כִּמָּה עֲנֵגִים הַקְּשָׁוִרִים בְּעַלְיהָ לְאַרְצָה קָרְזָן, דְּחִיקָת יְהוָה, וְקוֹרֵב הַגּוֹלָה בְּמַעַשִּׁים
10. מִדְיִינִים. וּדְרֹשָׁת לְלֹאָסֵס מִקְשָׁרִים בְּדִורְתָּה הַאֲהָרָונִים בְּוַיְוכְּהִים עַל חִיבַּת צִוְּן וְ'חַזְיָנוֹת' לְפִי הַתּוֹרָה.
וְעַי' בְּדִעת מִקְרָא' לְאַיְבָּר מִי, עַי יְחִיפָּן זְנוּבָּר מִאָרוֹן.

י

שיר השירים ב

ה קָול דָּוָרִי הַגְּהָזָה בָּא
מְדִלְגָּן עַל-הַקָּרְבָּן
ט דָּוָמָה דָּוָרִי לְצָבִי אוֹ לְעַפְרָה הַאֲילָים
הַגְּהָזָה עוֹמֵד אַחֲרָ כְּתָלָנוֹ
מְשִׁיגִים מִן-הַחְלָנוֹת מֵצִיאִים
עַנְהָ דָּוָרִי אַמְּרָ לְי

ד ש"י

(ח) קָול דָּוָרִי – חִזְרָת מִשְׁמְרָת עַל הַרְאָשָׁונות,
(ט) דָּוָמָה דָּוָרִי לְצָבִי וְחוֹרָר וְאָמָר: לא אַמְּרִי
לְבָא כָּבִי וּבְעַפְרָה הַאֲילָים. עַפְרָ – אַיְל בָּחוֹר.
לְבָנִים רְאִישָׁת הַדָּבָרִים. הָאָהָת הַתְּחִילָה וְאָפָר 'הַבְּאָנִי'
הַגְּהָזָה עוֹמֵד גּוֹ – סְבָרָה קִימִי לִישְׁבָּע גּוֹנָה עוֹד
קִים רְבִים וְתָהָה הָאָהָרָע שְׁקָרָה עוֹמֵד וְמַצִּיאִים
תְּלֻונָּות פְּשָׁמִים אֶת-הַעֲשָׂוִי לִי, שְׁאָמָר: רְאָה רְאִיתִי
אֶת-עַנְיִי עַמִּי וְגוֹ' (שמ' ג' 2).
(ו) עַנְהָ – ?שְׁוֹן עַנְהָ וְלוֹשָׁן צְעַקָּת קָול רְסָם, וְהָ
בְּנִים הַבְּמָרִים. קָול דָּוָרִי הַגְּהָזָה בָּא – לְפִי הַקָּזָן,

קריאת הדוד לר' עיטה ותשי' בט

(ב-ח-ט)

(ח) קָול דָּוָרִי – הָאָסְפָּר הַרְבָּעִיה, הַמִּסְפָּרָת עַל
דָּוָה, וְמַה-שְׁאָמָר לְה – קָול דָּוָרִי, הוּא מִשְׁפְּט
בְּפִי עַצְמָוֹן, כְּלָזָמָר: שְׁמַעְתִּי אֶת-קָול דָּוָרִי, וְהַפְּנִיתָ
קָול אַצְעָדוֹ עַל הַקָּרְבָּן וְהַבְּעָוֹת. הַגְּהָזָה בָּא –
אָמָרָה זָהָה? לְתָזָק, כְּלָזָמָר: מִפְרִיחָה אֲנֵי הַרְטָב אֶת-
קָולוֹ, וְיַרְעָתָה בַּיְהָה תְּפָא וְלֹא אַחֲרָי. מְדִלָּג עַזָּה –
מְדִלָּג מִקְבִּיל לְמַקְבִּץ, וְהַרְיִים מִקְבָּלִים
מְתַבְּזִים¹¹, מִן-הַחְלָנוֹת – הַחְלָנוֹת בְּבִתְּחִילָה
לְיַבְּעָוֹת¹².
(ט) דָּוָמָה דָּוָרִי לְצָבִי – בְּקִלּוֹת חִזְרָתָה עַל
הַקָּרְבָּן¹³. פְּרָגָוֹת שְׁלַחְלָוֹן – חַרְכָּא (בר' י' כ' 16).
(ו) עַנְהָ – ?אָמָר רְקָבָק בְּשָׁנִים כְּמוֹ טְלָה בְּכָבְשִׁים וְגַדִּי
11. ואָשָׁר שְׁחִיבָת 'זָהָה' כִּאן אָנָה בְּיָ�וָה, אָלָם מְלָת נְחָן, שְׁמַחְקָת אֶת מִבְּנָה, כְּמוֹ תְּבִיבָה 'לְמַתְהָזָה'.
12. 'כְּתָלָה' מֶלֶח הַיּוֹדָה בְּעַבְנִית שְׁבָמְקָרָה וּמִזְוִיהָ בְּאֶרְמִית שְׁבָדְגִּיאָל וּזְעוֹרָה, וּרְגִילָה בְּלִשׁוֹן חֹזֶל.
13. רְאִיךְ אַלְיךְ יְשִׁגְיוֹן אַלְיךְ תְּבִנָנוֹ (יש' יד טו); הַבְּיט ה'... רְאָה... הַשְׁגִיה (מה' לג יג). וְאַיִן מִשְׁמָעוֹת פּוֹעַל הַ
בְּמִקְרָא כִּמְשֻׁמָּתוֹ בְּלִשׁוֹנוֹ הַיּוֹם.
14. 'הַצִּי' כִּמְשֻׁמָּתוֹ שְׁלַחְיָה בְּמִקְרָא רְקָבָק, וְאָפָשָׁר שְׁכָמוֹ שְׁוֹרֶשׁ 'גַּבְּטָן' נִגְמָר בְּצִמְחָה וּבְרָאִיה, כְּן גַּם שְׁוֹרֶשׁ
'צִי' הַדּוֹמָה לוּ בְּמִשְׁמָעוֹת.
15. וּרְגִילִים לְוֹמֶר שְׁמָרְשָׁן שְׁוֹרֶשׁ 'גַּבְּטָן' נִגְמָר בְּצִמְחָה וּבְרָאִיה.
16. בטבע החביבים והאילילים – שאיליהם דימתה הרעה את דודה – שכשומת היללים לאחרות מהם,
ומתרבבים לפעמים ליישובי בני אדם לחפש את הצבאות או האילאים.

יט